

Kryty z asfaltových směsí, ochranné vrstvy

Petr Mondschein

Obsah prezentace

ČSN 73 6122 Stavba vozovek – Vrstvy z litého asfaltu – Provádění a kontrola shody

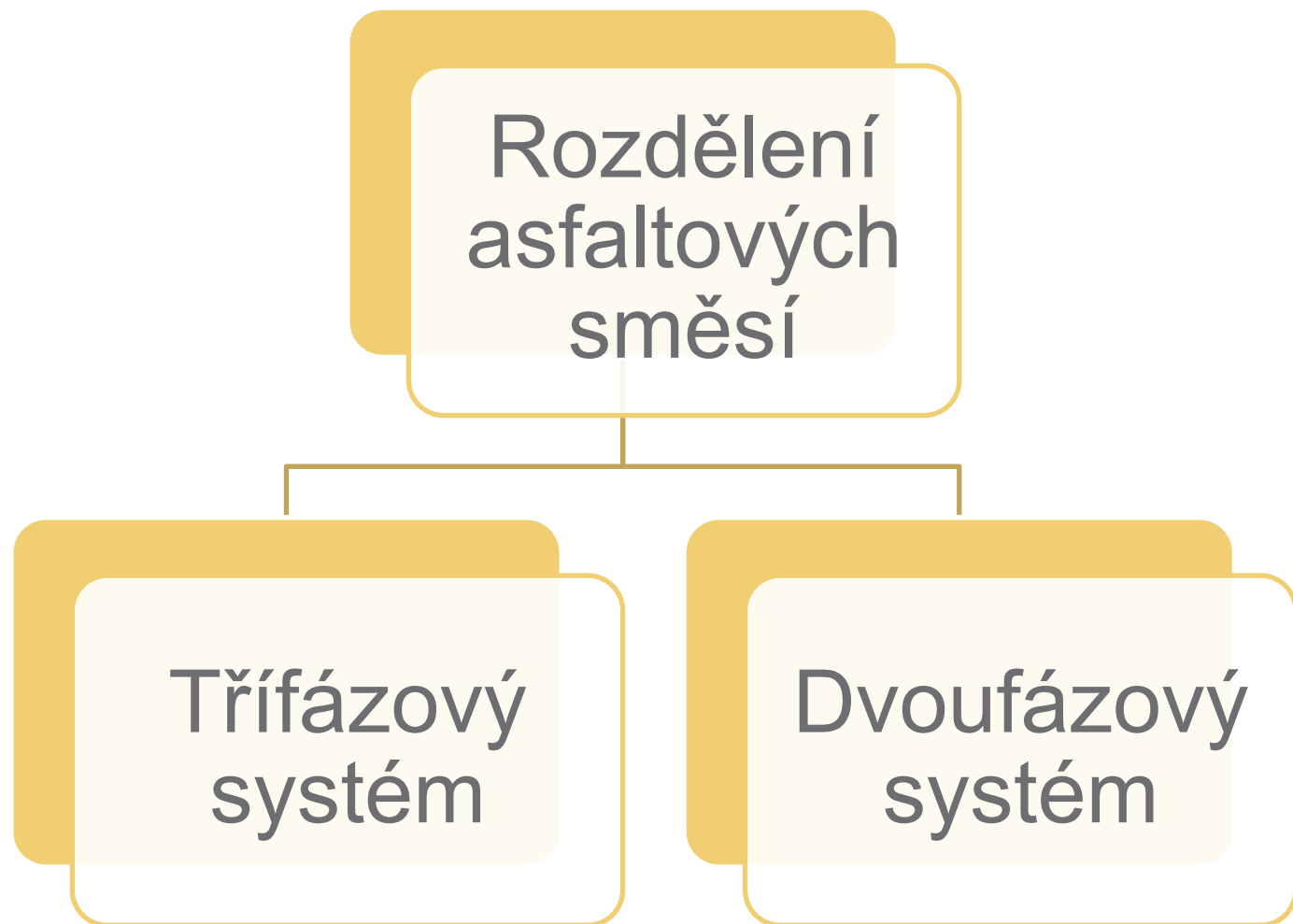
- ▶ Lité asfalty – obecné informace
- ▶ Návrhy změn v normě - systémové
- ▶ Návrh změn v normě - obsahové

ČSN 73 6242 Navrhování a provádění vozovek na mostech pozemních komunikací

- ▶ Dvouvrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce
- ▶ Jednovrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové nebo ocelové mostovce

ČSN 73 6122

Stavba vozovek – Vrstvy z litého asfaltu – Provádění a kontrola shody

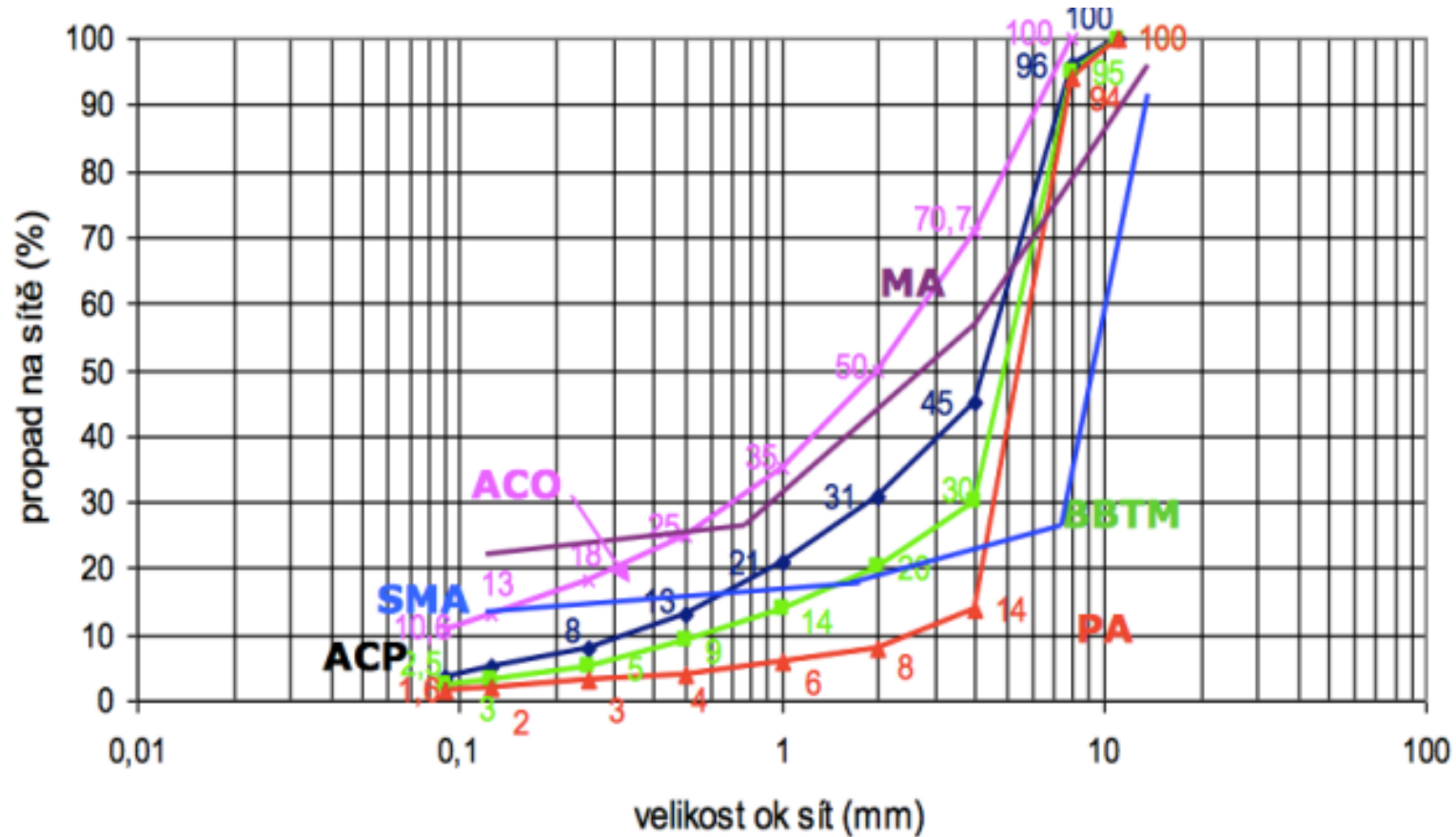
MA
litý asfalt

Asfaltová směs bez mezer s asfaltem jako pojivem, ve kterém objem fileru a pojiva vyplňuje, případně přeplňuje objem mezer ve směsi

Charakteristiky litých asfaltů

- ▶ Nedochází k vzájemnému zaklínění zrn kameniva
- ▶ Neobsahuje vzduchové mezery
- ▶ Použití tvrdších pojiv
- ▶ Vysoký obsah asfaltového pojiva: 6,5 % - 9,5 %
- ▶ Vysoký podíl fileru: 25 % - 35 %
- ▶ Přísady na zlepšení zpracovatelnosti
- ▶ Nehutní se

Čáry zrnitosti asfaltových směsí

Zdroj: KUDRNA, J., Dům techniky Pardubice, Mott MacDonald CZ, Návrh a stavba vozovek, krytové vrstvy vozovek, Téma II Materiály a hmoty ve výstavbě pozemních komunikací, Prosinec 2011

Použití litých asfaltů

- ▶ Nemotoristické komunikace
  - ▶ Ochranné vrstvy izolace na mostech
  - ▶ Křižovatky, zastávky nekolejové MHD, parkoviště
  - ▶ Ostatní silnice a místní komunikace
  - ▶ Dálnice a místní komunikace I. třídy,
  - ▶ Silnice a místní komunikace s těžkou dopravou
-
- ▶ Podlahy
  - ▶ Vodotěsné úpravy

Použití asfaltových potěrů

Tabulka B.2 – Doporučené údaje pro asfaltové potěry podle mechanického namáhání

Skupina mechanického namáhání ^a	Maximální zrnitost frakcí kameniva mm	Minimální tloušťka projektované vrstvy ^b mm	Třída tvrdosti pro:		
			Vyhřívání objekty ^c	Nevyhřívání objekty	Chladírenské objekty
Vysoké	11 8	35 30	IC10, IC15	IC15, IC40 ^d	IC40, IC100
Střední	8 5 (4)	30 25			
Nízké	8 5 (4)	30 25			

^a Vysoké namáhání – kovové nebo tvrdé polyamidové povrchy kol dopravních prostředků, manipulace s kovovými předměty. Maximální zatížení povrchu je 1 MPa pro třídu tvrdosti IC10.
Střední namáhání – plně gumové nebo elastické povrchy kol dopravních prostředků, manipulace se dřevěnými nebo umělohmotnými předměty.
Nízké namáhání – pneumatiková kola dopravních prostředků.

^b Projektová tloušťka se pokládá v jedné nebo dvou vrstvách v rozmezí uvedeném v tabulce B.1.

^c Vyhřívání podlahovým topením (použití potěrů H) se pro skupiny mechanického namáhání podle poznámky a nepředpokládá. Pro nižší než zde definované mechanické namáhání povrchu nebo pro ložní (ochrannou) vrstvu lze použít i pro vyhřívání objekty třídu tvrdosti IC40.

^d Asfaltové potěry s třídou tvrdosti IC40 jsou vhodné i pro plochy v exteriéru jako rampy k parkovacím objektům, terasy apod.

Použití asfaltových potěrů

Podlaha z litého asfaltu

Použití asfaltových potěrů

Bublinky na podlaze z litého asfaltu

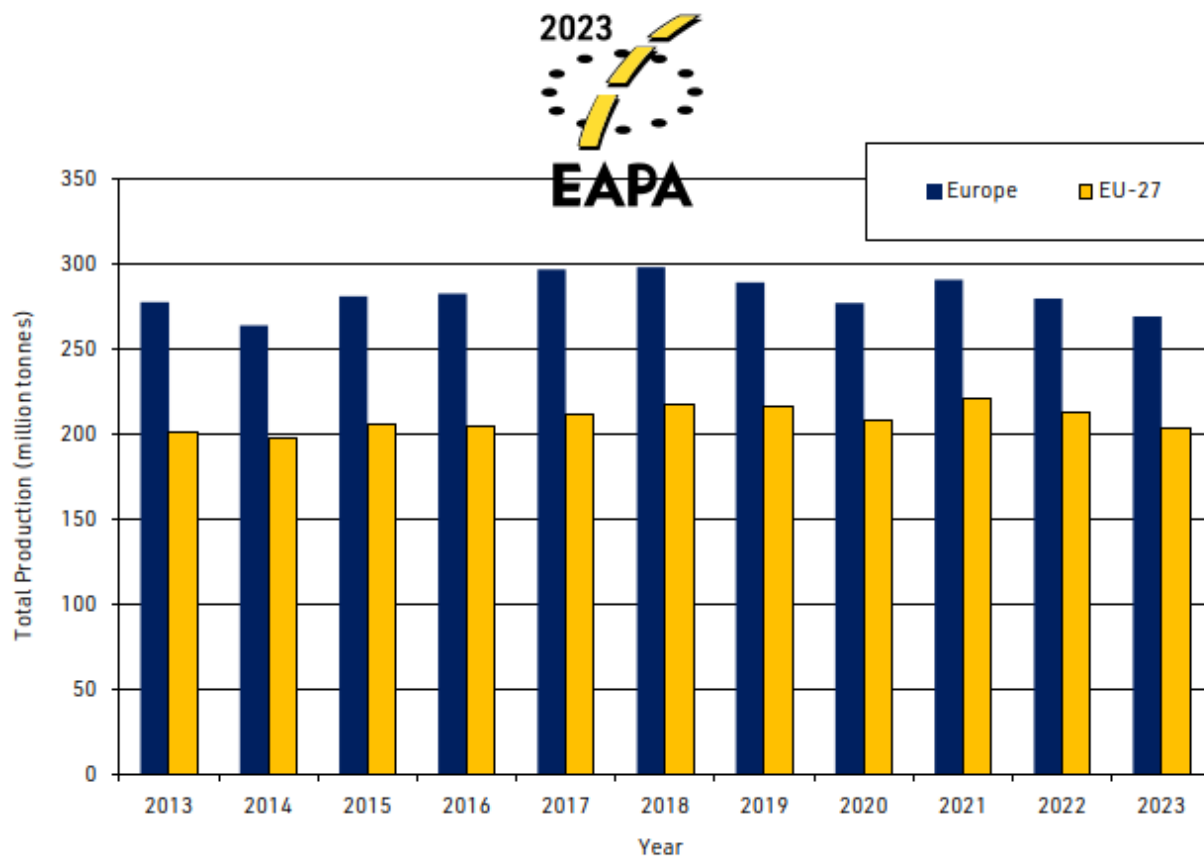
Výhody litých asfaltů

- ▶ Možnost ruční pokládky – eliminace strojního vybavení
- ▶ Nehutní se
- ▶ Vodo nepropustnost
- ▶ Vysoká únosnost
- ▶ Dobré protismykové vlastnosti

Nevýhody litých asfaltů

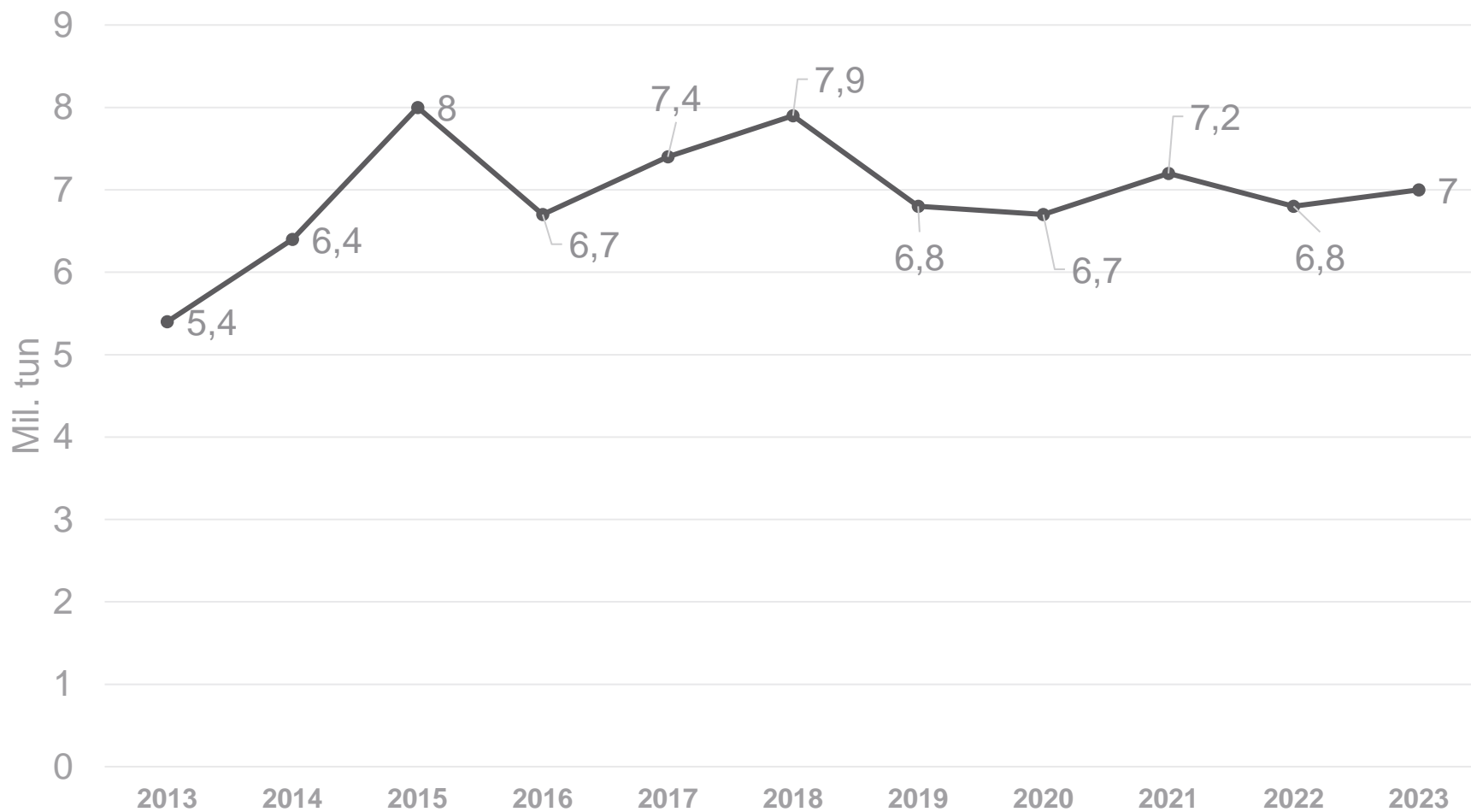
- ▶ Vyšší obsah pojiva – cena
- ▶ Vysoká energetická náročnost
- ▶ Vyšší produkce emisí při výrobě/pokládce

Výroba asfaltových směsí

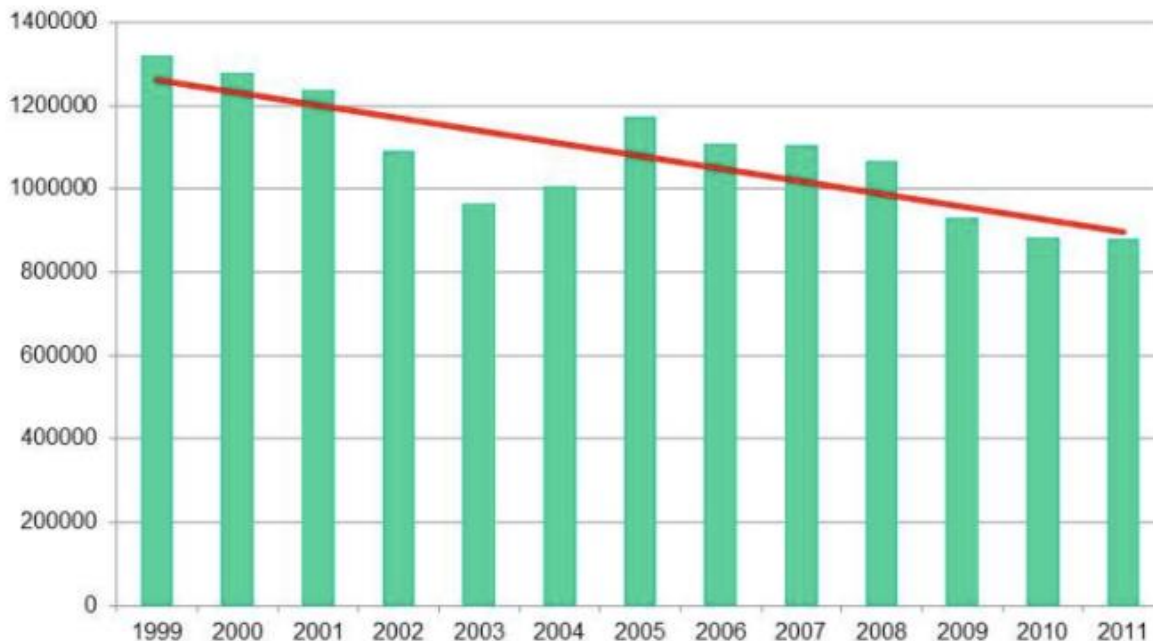
Výroba asfaltových směsí v Evropě, zdroj: EAPA

Výroba asfaltových směsí v ČR

zdroj. EAPA

Výroba litých asfaltů

1890

The Mastic Asphalt Industry – A Global Perspective, Final version IMAA / HSE Working group, Březen 2013

Výroba asfaltových směsí - litých asfaltů v %

Country	Asphalt concrete EN 13108-1	Asphalt concrete for very thin layers EN13108-2	Soft Asphalt EN 13108-3	Hot Rolled Asphalt EN 13108-4	Stone Mastic Asphalt EN 13108-5	Mastic Asphalt EN 13108-6	Porous Asphalt EN 13108-7
Austria	38,0	0,0	0,0	0,0	60,0	2,0	0,0
Belgium	70,2	0,1	0,0	0,0	27,1	0,8	1,7
Croatia	91,5	0,2	0,0	0,0	7,8	0,0	0,0
Czech Rep	86,0	0,2	0,0	0,0	12,0	1,0	0,1
Denmark	57,8	0,0	0,0	0,0	41,5	0,0	0,7
Estonia	86,9	0,0	0,0	0,0	12,7	0,0	0,4
Hungary	91,0	0,0	0,0	0,0	8,0	0,0	1,0
Lithuania	86,2	0,2	2,8	0,0	10,8	0,0	0,0
Portugal	86,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	9,0
Slovakia	92,0	0,0	0,0	0,0	7,4	0,5	0,1
Slovenia	89,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	1,0
Spain	86,9	9,1	0,0	0,0	3,1	0,0	0,9
Switzerland	no data	no data	no data	no data	2,0*	3,0*	4,0*
Turkiye	95,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0

Zdroj EAPA: výroba litých asfaltů 2023

Celková výroba:
6,5 mil. tun / 130 tis. tun MA

Celková výroba:
7,0 mil. tun / 70 tis. tun MA

Celková výroba:
4,7 mil. tun / 141 tis. tun MA

Složení litých asfaltů

Složení litých asfaltů

- ▶ **Asfaltová pojiva: 10/20, 15/25, 20/30, 35/50, 30/45, PmB 10/40 – 65, PmB 25/55-60, PmB 25/55-65 (asfaltové potěry – tvrdé průmyslové asfalty, přírodní asfalty)**
- ▶ **Kamenivo: drcené, těžené**
- ▶ **Přísady pro zlepšení zpracovatelnosti – např. Romonta, Licomont a další**
- ▶ **Filer**
- ▶ **R-materiál lze použít s výjimkou směsí na mostech**

Složení litých asfaltů

Tabulka A.2 – Požadavky na vlastnosti kameniva podle ČSN EN 13043:2004

Obrusné, ložní a ochranné vrstvy				
Článek normy, tabulka ČSN EN 13043:2004	Vlastnost kameniva			
Požadavky na drobné kamenivo a směr kameniva ^a				
4.1.3, tabulka 2	zmitost DK ($D \leq 2$) G_F		G_{F85}	
4.1.3, tabulka 2	zmitost SK ($D \leq 5$ a $d = 0$) G_A		G_{A85}	
4.1.3.2, tabulka 4	tolerance zmitosti DK a SK s $D \leq 8$ G_{TC}		G_{TC10}	
4.1.4, tabulka 5	obsah jemných částic f	těžené	f_3	
		drcené	f_{10}^b	
4.1.5, tabulka 6	kvalita jemných částic ^c MB_F		MB_{F10}	
Požadavky na hrubé kamenivo				
4.1.3, tabulka 2	zmitost $D > 2$ G_C		$G_{c90/15(85/15)}^d$	$G_{c85/15}$
4.1.3.1, tabulka 3	tolerance zmitosti G pro D/d	< 4	$G_{25/15}$	G_{NR}
		≥ 4	$G_{20/17,5}$	
4.1.4, tabulka 5	obsah jemných částic f		f_2	
4.1.6, tabulka 8	tvarový index SI pro homí mez změny	$D \leq 11,2$	SI_{30}	SI_{35}
		$D > 11,2$	SI_{25}	–
4.2.2, tabulka 11	odolnost proti drcení pro homí mez změny	$D \leq 11,2$	LA_{30}^e	LA_{40}
		$D > 11,2$	LA_{25}	–
4.2.3, tabulka 13	ohladitelnost PSV		PSV_{50}^f	–
4.2.9.1, tabulka 17	nasákavost ^g WA_{24}		$WA_{24} 2$	
4.2.9.2, tabulka 20	trvanlivost síranem hořečnatým ^h MS		MS_{25}	
4.2.9.2, tabulka 19	odolnost proti zmrazování a rozmrazování F		F_2	F_4
4.2.12, tabulka 21	odolnost proti rozpadavosti čediče SB^i		$SB_{LA \leq 8}$	
4.3.4.3, tabulka 23	rozpinavost kameniva z ocelářské strusky V		Hodnoty se deklarují	

Složení litých asfaltů

Tabulka A.4 – Obory zrnitosti a obsah pojiva

Síto	Propad sítem % hmotnosti				
	MA 4	MA 5	MA 8	MA 11	MA 16
22					100
16				100	90 až 100
11,2	100	100	100	90 až 100	
8	98 až 100	98 až 100	90 až 100		63 až 88
5,6		90 až 100			
4	90 až 100		56-80	52 až 77	
2	55 až 70	50 až 65	48 až 63	44 až 59	42 až 57
0,5	35 až 50	35 až 50	32 až 48	31 až 46	30 až 45
0,063	20 až 28	20 až 28	20 až 28	18 až 26	18 až 26
Minimální obsah pojiva B_{min}^a (% hmot. směsi)	7,5	7,0	6,8	6,2	6,0

^a Uvedený obsah se koriguje podle článku 5.2.3 ČSN EN 13108-6 ed. 2:2017.

Zkoušení litých asfaltů

Druhy zkoušek, charakteristiky

Vlastnost	MA
Zrnitost	ANO
Minimální obsah rozpustného pojiva	ANO
Číslo tvrdosti	ANO
Přírůstek čísla tvrdosti	ANO

Zkušební tělesa

Krychle

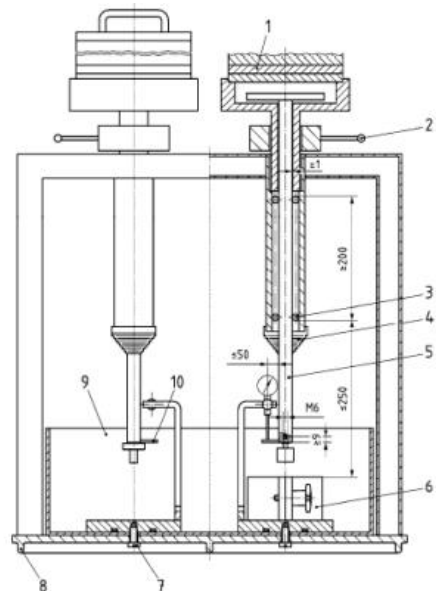

Trámečky

Marshallova tělesa

Číslo tvrdosti, přírůstek čísla tvrdosti

Legenda

1 závaží	6 nastavitelná forma
2 zvedací přístroj (hydraulický nebo mechanický)	7 šroub do podkladní desky
3 kuličkové ložisko	8 ztužující lamela
4 tahací měchy	9 vodní lázeň
5 vodící tyč	10 měřicí deska pro snímání dráhy (odnímatelná)

Přístroj pro stanovení čísla tvrdosti a jeho přírůstku

ČSN EN 12697-20

Podmínky zkoušky

- ▶ 2 zkušební tělesa
- ▶ V konstrukci vozovky: 40°C, 30 min, 60 min
- ▶ Vodotěsné izolace v pozemním stavitelství: 22°C, 40°C, 30 min, 120 min, 300 min, dva rozdílné rozměry zkušebního trnu

Pevnost v tahu za ohybu

- ▶ Pevnostní charakteristiky
- ▶ Nepřímo posoudit odolnost proti vzniku trhlin
- ▶ 22°C, 0°C

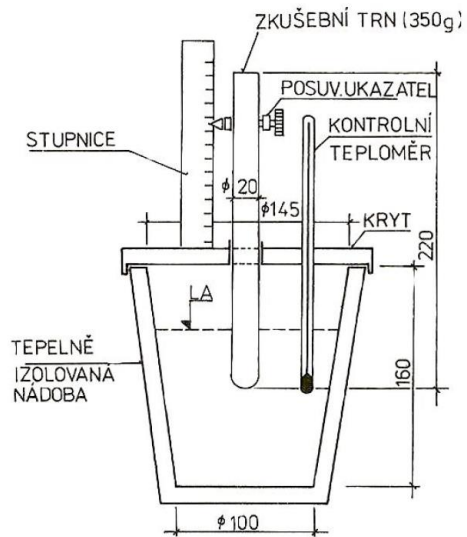
Pevnost v tlaku

- ▶ Pevnostní charakteristiky
- ▶ Nepřímo posoudit tuhost litého asfaltu
- ▶ 22°C
- ▶ Zkoušení na krychlích, variantně na neporušených trámečcích viz obrázek

Zpracovatelnost

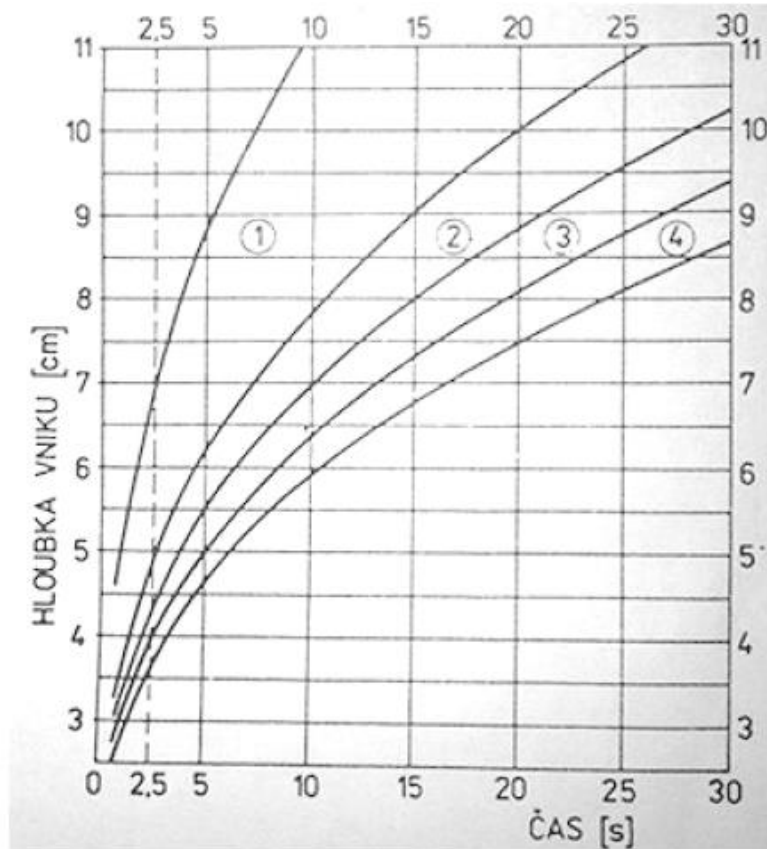
- ▶ Stanovení vhodnosti litých asfaltů pro pokládku
- ▶ Podstatou zkoušky je stanovení časové závislosti hloubky vniku zkušebního trnu do horké směsi litého asfaltu

Obrázek 10 – Přístroj pro zjišťování zpracovatelnosti litých asfaltů

Zpracovatelnost

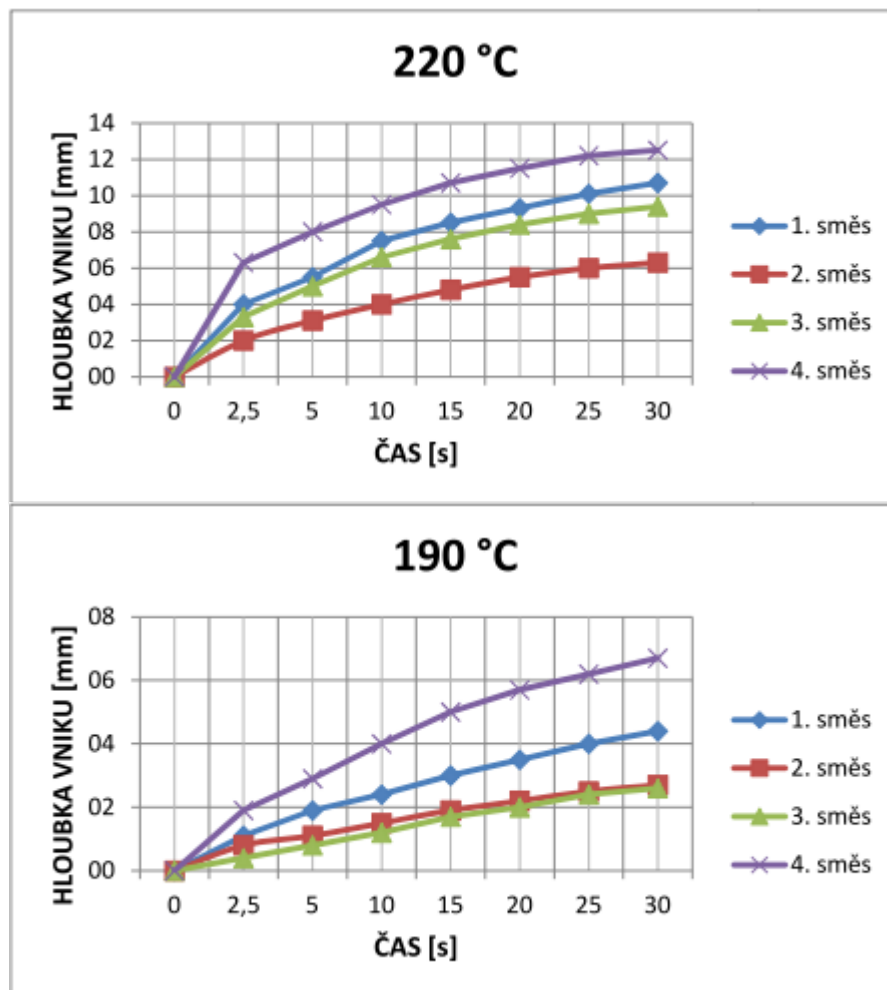

Vysvětlivky:

- Oblast 1 – vhodné pro ruční pokládku tenkých vrstev (2-3 cm), nevhodné pro strojní pokládku
- Oblast 2 – vhodné pro ruční pokládku tlustších vrstev (3-4 cm) či strojní pokládku tenkých vrstev
- Oblast 3 – vhodné pro ruční pokládku v tloušťce vrstvy 4 cm či strojní pokládku tlustších vrstev
- Oblast 4 – vhodné pro strojní pokládku v tloušťce vrstvy 4 cm, ruční pokládku obtížná.

Vyhodnocení zpracovatelnosti litého asfaltu, zdroj: HANŽÍK, V., PSVS a.s. Praha, Měření zpracovatelnosti litých asfaltů, Inženýrské stavby 11, 1979

Ukázka výsledků zpracovatelnosti

Systemové změny nového návrhu normy ČSN 73 6122

Nejdůležitější obsahové změny

Obsahové změny

- ▶ Změna obsahu
- ▶ Změna značení a kvalitativních parametrů
- ▶ Výrobní teploty
- ▶ Kontrolní zkoušky vstupních materiálů
- ▶ Kontrolní zkoušky vyrobených směsí
- ▶ Přejímací zkoušky

Změna obsahu

ČSN 736121	ČSN 73 6122: 2019	ČSN 73 6122: nový návrh
1. Předmět normy	1. Předmět normy	1. Předmět normy
2. Citované dokumenty	2. Citované dokumenty	2. Citované dokumenty
3. Termíny a definice	3. Termíny a definice, značky a označování	3. Termíny a definice
4. Užití ve vozovce	4. Užití v konstrukcích	4. Užití v konstrukcích
5. Stavební práce	5. Stavební práce	5. Stavební práce
6. Posuzování shody	6. Prokazování shody	6. Posuzování shody
A. Zkoušky pro posuzování shody	A. Národní požadavky pro směsi typu MA	A. Zkoušky pro posuzování shody
B. AKO	B. Stavební směsi pro asfaltové potěry	B. Stavební směsi pro asfaltové potěry
C. Zkoušky typu	C. Zkoušky typu	C. Zkoušky typu
D. FPC	D. FPC	D. FPC
E. ACO, F. BBTM, G. SMA H. PA		E. MA

Označení litých asfaltů

▶ **MA** obecné označení litého asfaltu (vychází z anglického názvu pro litý asfalt = Mastic Asphalt)

▶ **MA D** číslo „D“ představuje velikost oka horního síta nejhrubší frakce použitého kameniva (tzv. nominálního síta) pro daný druh asfaltové směsi

▶ Označení litého asfaltu podle kvalitativních požadavků:

Symbol pro rozlišení je doplněn za označením D nominálního síta:

Pro určení kvalitativních požadavků jsou zavedeny jakostní třídy **I**, **II**, **III**, **IV** a **V**. Tyto třídy jsou uvedeny k použití v konstrukcích podle specifikace pozemní komunikace a nejvyšší dovolené třídy dopravního zatížení (TDZ).

Označení litých asfaltů - použití

Stávající znění normy

Označení litého asfaltu podle ČSN EN 13108-6 ed. 2	Specifikace komunikace ^a	Nejvyšší dovolená TDZ (ČSN 73 6114)
MA 16 I MA 11 I	Dálnice a místní komunikace I. třídy, silnice a místní komunikace s těžkou dopravou ^{b c}	S
MA 11 II MA 8 II	Ostatní silnice a místní komunikace ^{c d g}	III
MA 16 III MA 11 III MA 8 II	Křižovatky ^b , zastávky nekolejové MHD ^e , parkoviště ^f	I
MA 16 IV MA 11 IV MA 8 V	Ochranné vrstvy izolace na mostech	Pro jednotlivé typy mostů a skupiny TDZ uvedeno v tabulce A.5 této normy
MA 11 V MA 8 V MA 5 V MA 4 V	Nemotoristické komunikace ^h	

Obory zrnitosti a obsah pojiva

Nejsou závislé na kvalitativní třídě směsi MA

Síto	Propad sítem % hmotnosti				
	MA 4	MA 5	MA 8	MA 11	MA 16
22					100
16				100	90 až 100
11,2	100	100	100	90 až 100	
8	98 až 100	98 až 100	90 až 100		63 až 88
5,6		90 až 100			
4	90 až 100		56-80	52 až 77	
2	55 až 70	50 až 65	48 až 63	44 až 59	42 až 57
0,5	35 až 50	35 až 50	32 až 48	31 až 46	30 až 45
0,063	20 až 28	20 až 28	20 až 28	18 až 26	18 až 26
Minimální obsah pojiva B_{min}^a (% hmot. směsi)	7,5	7,0	6,8	6,2	6,0

^a Uvedený obsah se koriguje podle článku 5.2.3 ČSN EN 13108-6 ed. 2:2017.

Kvalitativní parametry MA

- ▶ Pouze 2
- ▶ Číslo tvrdosti I dle ČSN EN 12697-20 nebo ČSN EN 12697-21
- ▶ Přírůstek čísla tvrdosti Inc

Kvalitativní parametry MA

Jakostní třída litého asfaltu	Hlavní pojiva podle článku A.4.3 ^g	Druh směsi podle zrnitosti	Číslo tvrdosti ^a $I_{\min}-I_{\max}$ mm	Přírůstek čísla tvrdosti ^b I_{nc} mm	
I	PMB 10/40-65, PMB 25/55-60,65 20/30 ^d	MA 16, MA 11	1,0 až 3,5 (0,6 až 4,5)	0,5 (0,6) [0,5]	
II	15/25 ^{e f} 20/30, 35/50, 30/45	MA 11, MA 8	1,0 až 5,0 (0,6 – 5,5)	0,6 (0,7) [0,6]	
III	PMB 10/40-65 10/20 ^f , 15/25 ^f , 20/30 ^d	MA 16, MA 11, MA 8	1,0 až 3,0 (0,6 až 4,0)	0,4 (0,6) [0,5]	
IV	Betonové mosty – TDZ S, I, II, III ^c	MA 16, MA 11	1,0 až 3,5 (0,6 až 4,0)	0,4 (0,6) [0,5]	
	Betonové mosty – TDZ III a nižší	20/30, 35/50, 30/45	MA 16, MA 11, MA 8	1,0 až 4,0 (0,6 až 4,5)	0,5 (0,6)
	Ocelové mosty – TDZ S, I, II	PMB 10/40-65, PMB 25/55-60,65	MA 16, MA 11	1,0 až 3,5 (0,6 až 4,0)	0,4 (0,6) [0,5]
	Ocelové mosty – TDZ III a nižší	PMB 10/40-65, PMB 25/55-60,65 20/30, 35/50, 30/45	MA 16, MA 11, MA 8	1,0 až 3,5 (0,6 až 4,0)	0,4 (0,6) [0,5]
V	20/30, 35/50, 30/45	MA 11, MA 8, MA 5, MA 4	2,0 až 8,0 (1,0 až 10,0)	I_{ncNR}	

Porovnání kvalitativních parametrů směsí MA

Zkouška typu

Druh směsi podle zrnitosti a jakostní třídy		Číslo tvrdosti I_{min} – I_{max} v mm	Přírůstek čísla tvrdosti I_{nc} v mm
MA 11 I, MA 16 I		1,0 až 3,5	0,5
MA 8 III, MA 11 III, MA 16 III		1,0 až 3,0	0,4
MA 8 IV, MA 11 IV, MA 16 IV	Betonové mosty – TDZ S, I, II, III	1,0 až 3,5	0,4
	Betonové mosty – TDZ III a nižší	1,0 až 4,0	0,5
	Ocelové mosty – TDZ S, I, II	1,0 až 3,5	0,4
	Ocelové mosty – TDZ III a nižší	1,0 až 3,5	0,4
MA 8 II, MA 11 II		1,0 až 5,0	0,6
MA 4 V, MA 5 V, MA 8 V, MA 11 V		2,0 až 8,0	NR

Porovnání kvalitativních parametrů směsí MA

Kontrolní zkoušky

Druh směsi podle zrnitosti a jakostní třídy		Číslo tvrdosti $I_{min}-I_{max}$ v mm	Přírůstek čísla tvrdosti I_{nc} v mm
MA 11 I, MA 16 I		(0,6 až 4,5)	(0,6)
MA 8 III, MA 11 III, MA 16 III		(0,6 až 4,0)	(0,6)
MA 8 IV, MA 11 IV, MA 16 IV	Betonové mosty – TDZ S, I, II, III	(0,6 až 4,0)	(0,6)
	Betonové mosty – TDZ III a nižší	(0,6 až 4,5)	(0,6)
	Ocelové mosty – TDZ S, I, II	(0,6 až 4,0)	(0,6)
	Ocelové mosty – TDZ III a nižší	(0,6 až 4,0)	(0,6)
MA 8 II, MA 11 II		(0,6 až 5,5)	(0,7)
MA 4 V, MA 5 V, MA 8 V, MA 11 V		(1,0 až 10,0)	NR

Porovnání kvalitativních parametrů směsí MA

Maximální hodnota průměru kontrolních zkoušek

Druh směsi podle zrnitosti a jakostní třídy		Číslo tvrdosti $l_{min}-l_{max}$ v mm	Přírůstek čísla tvrdosti l_{nc} v mm
MA 11 I, MA 16 I		---	[0,5]
MA 8 III, MA 11 III, MA 16 III		---	[0,5]
MA 8 IV, MA 11 IV, MA 16 IV	Betonové mosty – TDZ S, I, II, III	---	[0,5]
	Betonové mosty – TDZ III a nižší	---	NR
	Ocelové mosty – TDZ S, I, II	---	[0,5]
	Ocelové mosty – TDZ III a nižší	---	[0,5]
MA 8 II, MA 11 II		---	[0,5]
MA 4 V, MA 5 V, MA 8 V, MA 11 V		---	NR

Návrh rozdělení MA směsí

Označení litého asfaltu	Specifikace komunikace	Nejvyšší dovolená TDZ
MA 8 S, MA 11 S, MA 16 S	Dálnice a místní komunikace I. třídy, silnice a místní komunikace s těžkou dopravou	S
	Křižovatky, zastávky nekolejové MHD, parkoviště	S
	Ochranné vrstvy izolace na mostech	S
MA 8 +, MA 11 +	Ostatní silnice a místní komunikace	III
MA 4 CH, MA 5 CH, MA 8 CH, MA 11 CH	Nemotoristické komunikace	---

Návrh rozdělení MA směsí

Nové parametry

Označení litého asfaltu	Číslo tvrdosti I _{min} –I _{max} v mm	Přírůstek čísla tvrdosti I _{nc} v mm
MA 8 S, MA 11 S, MA 16 S	1,0 až 3,0 (0,6 až 4,0)	0,4 (0,6) [0,5]
MA 8 +, MA 11 +	1,0 až 5,0 (0,6 až 5,5)	0,6 (0,7) [0,5]
MA 4 CH, MA 5 CH, MA 8 CH, MA 11 CH	2,0 až 8,0 (1,0 až 10,0)	NR

Pracovní teploty

Druh asfaltu ^b	Teploty asfaltu °C	Teploty litého asfaltu °C
35/50	160 až 190	200 až 240
30/45	160 až 190	200 až 240
20/30, 20/30 speciální	170 až 200	210 až 250
10/20 15/25	180 až 220	220 až 250

^a Při použití modifikovaných asfaltů, nízkoteplotních asfaltů a přísad se teploty určují a deklarují na základě údajů jejich výrobce.

^b Pro další druhy asfaltů uvedené v ČSN EN 12970 platí teploty, které jsou v ní uvedeny. Tyto asfalty (neuvedené v této tabulce) nelze použít pro ochranné vrstvy izolace mostů a střeš.

Pro ruční pokládku teploty zůstávají

Pro strojní pokládku teploty v celém rozsahu -20°C např. 180°C až 220°C

Kontrolní zkoušky vstupních materiálů

Materiál	Zkouška	Zkušební norma	Minimální četnost ^a
Kamenivo	Zrnitost, obsah jemných částic	ČSN EN 933-1	2000 t z každé frakce
	Kvalita jemných částic <i>MB^p</i>	ČSN EN 933-9+A1	2krát ročně
	Tvarový index <i>SI</i>	ČSN EN 933-4	1krát měsíčně
Přídavný filer	Zrnitost	ČSN EN 933-1	1krát na 500 t
Asfalt	Penetrace	ČSN EN 1426	1krát na 300 t
	Bod měknutí	ČSN EN 1427	1krát na 300 t
	Vratná duktilita ^c	ČSN EN 13398	1krát na 600 t
R-materiál	Zrnitost	ČSN EN 12697-2	1krát na 2 000 t (1 000 t) ^d
	Obsah asfaltu	ČSN EN 12697-1	1krát na 2 000 t (1 000 t) ^d
	Penetrace nebo bod měknutí asfaltu	ČSN EN 1426 ČSN EN 1427	podle přílohy D této normy

→ 2 000 t z každé frakce
 → 2 000 t z každé frakce
 → 2 000 t z každé frakce

→ dle ČSN 73 6141

^a Četnost zkoušek, pokud není uvedeno jinak, je na množství spotřebovaných materiálů.

^b Provádí se u DDK a SDK s obsahem jemných částic > 3 % hmot.

^c Pro asfalty modifikované elastomerem.

^d Četnost na 2 000 t platí při dávkování R-materiálu ≤ 10 %, pro vyšší dávkování platí četnost na 1 000 t.

Kontrolní zkoušky asfaltové směsi

Základní zkoušky

- ▶ Obsah rozpustného pojiva
- ▶ Zrnitost

Rozšířené zkoušky

- ▶ Číslo tvrdosti a přírůstek čísla tvrdosti

Nejedná se o kontrolní zkoušky v rámci řízení výroby na obalovně. Výrobce zajistí odběr směsi na obalovně a provedení zkoušky tak, aby výsledky zkoušek sloužily k dokladování při převjímacím řízení pro různé stavby za období výroby **5 000 t** směsi, alespoň 1krát ročně, pokud výroba v kalendářním roce přesáhne **1 000 t**.

Dovolené odchylky kontrolních zkoušek asfaltové směsi ze stavby

Kontrolní zkoušky zrnitosti provádět na sítích, které jsou definovány v rámci FPC

Velikost síta mm	Tolerance pro požadované složení				
	Litý asfalt s velikostí zrna max.				
	MA 4	MA 5	MA 8	MA 11	MA 16
22,4					-2 ^a
16,0				-2 ^a	-8/+5
11,2			-2 ^a	-8/+5	
8,0	-2 ^a	-2 ^a	-8/+5		±8
5,0		-8/+5			
4,0	-8/+5		±8	±8	
2,0	±8	±8	±8	±8	±8
0,063	±4	±4	±4	±4	±4
Obsah rozpustného pojiva	±0,5	±0,5	±0,5	±0,5	±0,5

^a Tolerance -2 % musí být užita pro požadavek 100% propadu na síť 1,4 D podle ČSN EN 13108-21 ed. 2:2017 tabulka A.1, poznámka a.

Parametr		Dovolená odchylka od aritmetického průměru při počtu zkoušek ^a			
		1 ^b	2	3 až 8	> 8
Obsah asfaltu (% hmot.)		±0,6	±0,5	±0,4	±0,3
Rozdíl propadu kameniva sítím (%) ^c	≥ 4	±10,0	±9,0	±7,5	±6,0
	2	±8,0	±7,0	±6,0	±5,0
	0,5	±6,0	±6,0	±5,0	±4,0
	0,063	±4,0	±4,0	±3,5	±3,0

^a Odchylka propadu horním kontrolním sítím největší použité frakce kameniva smí být nejvýše -6 % od hodnoty zkoušky typu.
^b Platí i pro všechny jednotlivé zkoušky.
^c Čára zrnitosti smí vybočit z oborů předepsaných v příloze A této normy při dodržení uvedených přípustných odchylek od navržené zrnitosti zkoušky typu.

ČSN 73 6142

Navrhování a provádění vozovek na mostech pozemních komunikací

Termíny a definice

► **mostní vozovka**

vícevrstvá konstrukce umístěná na horním povrchu mostovky, která se obvykle skládá z asfaltového krytu a hydroizolačního systému; umožňuje plynulou a bezpečnou jízdu vozidel, přenáší účinky dopravy, chrání mostovku před klimatickými a chemickými vlivy, tj. před působením vody, solí apod.

► **dvouvrstvá mostní vozovka**

mostní vozovka, která se skládá z hydroizolačního systému s ochrannou vrstvou a z jednovrstvého asfaltového krytu

► **třívrstvá mostní vozovka**

mostní vozovka, která se skládá z hydroizolačního systému s ochrannou vrstvou a z dvouvrstvého asfaltového krytu

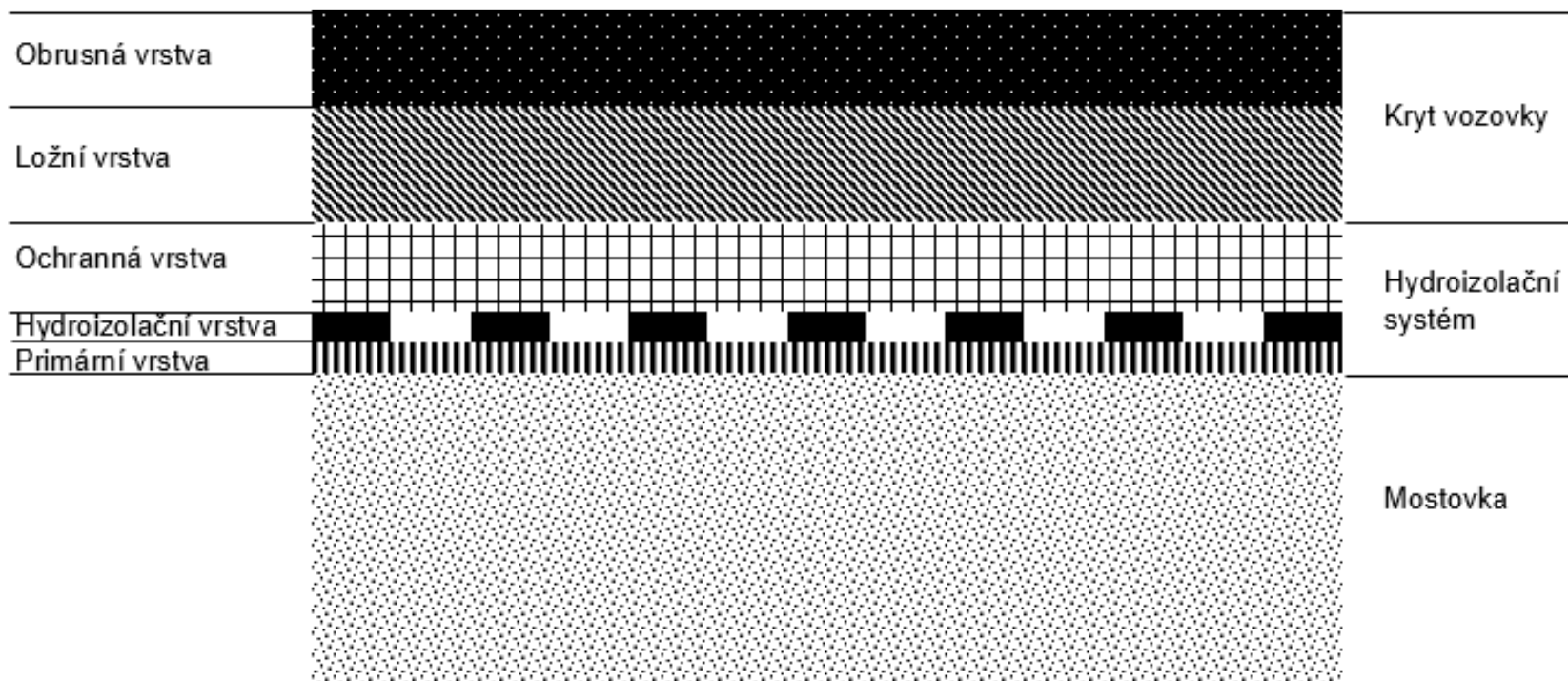
► **asfaltový kryt**

horní část mostní vozovky, určená k přímému pojíždění vozidly; podle počtu vrstev se rozlišuje asfaltový kryt jednovrstvý a dvouvrstvý; jednovrstvý kryt se skládá z obrusné vrstvy, dvouvrstvý kryt se skládá z obrusné vrstvy a ložní vrstvy

► **ochranná vrstva**

první vrstva provedená bezprostředně na hydroizolační vrstvě k zajištění její ochrany proti mechanickému poškození; v případě dvouvrstvé vozovky ochranná vrstva současně plní i funkci ložní vrstvy

Dvouvrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce – třívrstvá mostní vozovka

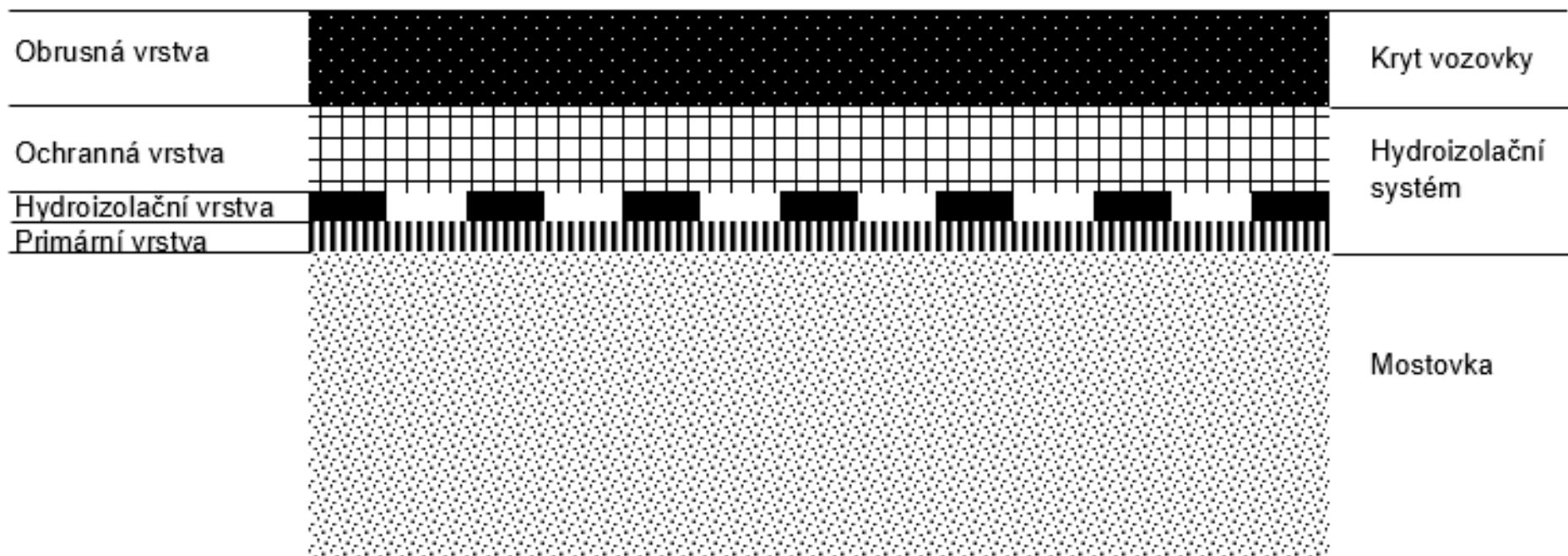
Dvouvrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce – třívrstvá mostní vozovka

Tabulka 2 – Dvouvrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce

Vrstva	Druhy asfaltových směsí podle ČSN 73 6120, ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122 a tloušťka vrstev (mm) při TDZ					
	S	I	II	III	IV	VI
Obrusná	SMA 8 S (30 až 40), SMA 11 S (40), SMA 16 S (40 až 50)					
	BBTM 8A (20 až 30)					
	SMA 8 NH (20 až 30)					
	ACO 11 + (40 až 50)					
	ACO 16 + (50 až 60)					ACO 8 (35 až 40)
Ložní	ACL 16 S (50 až 60)				ACL 16 + (50 až 60)	
Ochranná	MA 11 IV (35) MA 11 S					
	MA 16 IV (40) MA 16 S			MA 8 IV (30 až 35) MA 8 S		
	SMA 11 S (40) ^a			SMA 11 S (40)		
	SMA 8 S (35 až 40)					
	ACO 11 + (40) ^a				ACO 11 + (40)	
	ACO 8 (35 až 40)					

^a Použití je možné v odůvodněných případech.

Jednovrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce – dvouvrstvá mostní vozovka

Jednovrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové mostovce – dvouvrstvá mostní vozovka

Tabulka 1 – Jednovrstvý asfaltový kryt s ochrannou vrstvou na betonové nebo ocelové mostovce

Vrstva	Druhy asfaltových směsí podle ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122 a tloušťka vrstev (mm) při TDZ ^{a)}					
	S	I	II	III	IV	VI
Obrusná	SMA 8 S (30 až 40), SMA 11 S (40), SMA 16 S (40 až 50)					
	ACO 11 + (40 až 50)					
	ACO 16 + (50 až 60)					ACO 8 (35 až 40)
	MA 11 I (35) MA 11 S			MA 11 II (35) MA 11 +		
	MA 16 I (40) MA 16 S			MA 8 II (30 až 35) MA 16 +		
	MA 11 IV (35) MA 11 S					
Ochranná	MA 16 IV (40) MA 16 S			MA 8 IV (30 až 35) MA 8 S		
	SMA 11 S (40) ^{a)}			SMA 11 S (40)		
	SMA 8 S (35 až 40)					
	ACO 11 + (40)					
	ACO 8 (35 až 40)					

^{a)} Použití je možné v odůvodněných případech.

Poznámky (vybrané)

- ▶ Provádění jakýchkoliv vyrovnávek prostřednictvím krytových asfaltových vrstev **je nepřijatelné**. Primárně je nezbytné dodržet požadavek rovnosti povrchu mostovky podle tabulky 12.
- ▶ **Všechny asfaltové směsi typu SMA a AC se realizují s PMB asfaltovými pojivy**, doporučuje se použití asfaltových pojiv PMB 25/55-60 nebo PMB 45/80-65 včetně směsí NTAS podle přílohy I ČSN 73 6120. Pro **TDZ V** a **VI** lze použít asfaltové pojivo **50/70**, v nadmořské výšce nad 450 m.n.m. lze použít i asfaltové pojivo **70/100**.
- ▶ Obrusnou vrstvu z MA lze navrhovat pouze při jeho současném použití i do ochranné vrstvy, a to jen u vozovek s jednovrstvým asfaltovým krytem. Navrhuje se do výsledného sklonu **maximálně 7 %**, na chodnicích a lávkách do sklonu **maximálně 10 %**. Při zvláštních opatřeních podle ČSN 73 6122, lze kryt z MA navrhnout i pro výsledný sklon maximálně do 10 %.
- ▶ Vrstvy **ACO, SMA 8 se nenavrhují na ocelových mostech**.
- ▶ V případě vozovek TDZ S – II a v případech zvýšeného namáhání vozovky (křižovatky, odbočovací a připojovací pruhy, velké podélné sklony) se doporučuje **použití asfaltových směsí s rozptýlenou výztuží a/nebo asfaltových pojiv typu HiMA s vysokým bodem měknutí (75 °C a vyšší)**.
- ▶ Asfaltový pojiva typu **HiMA** se doporučuje použít v případech **velmi významných mostů s ocelovou mostovkou**.

STEPS

Děkuji Vám za pozornost